

PROTOCOL CONTRA AGRESSIONS MASCLISTES

BIORITME FESTIVAL 2019

Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional Creative Commons. Per veure una còpia de la llicència, visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

Índex:

- El Bioritme vol caminar cap al feminisme 4
- Perquè el Bioritme té un protocol contra agressions masclistes? 6
- Per què necessitem espais d'oci feministes? 13
- On puc trobar el Punt lila? 15
- Què puc trobar al punt lila? 15
- Com treballa el Bioritme de la mà del feminisme? 17
- Protocol contra agressions masclistes 19
- Marc legal i jurídic 30

EL BIORITME VOL CAMINAR CAP AL FEMINISME

De nou presentem el Protocol contra agressions masclistes del Bioritme festival. Estem doblement orgulloses, no sols per ser el primer aniversari de la comissió de gènere dins de l'organització del festival, sinó perquè també estem profundament agraïdes de veure com entre totes les persones que participem de l'organització hem pres consciència i hem assumit col·lectivament que vivim en un sistema cisheteropatriarcal. Aquest ha modelat la societat de tal manera que les actituds i violències masclistes, transfòbiques, homofòbiques... estan en tots els casos totalment normalitzades. Tanmateix, això no ens exemptua de repensar-ho i repensar-nos, és per això que des de l'equip del Bioritme hem pres el compromís de posar la nostra energia, creativitat i voluntat transformadora en continuar aprenent a construir el Bioritme Festival com un espai d'oci feminista.

Durant el primer any ens vàrem adonar de la necessitat de l'existència no sols del Protocol sinó també del Punt Lila, com a eines de referència i visibilització del posicionament de Bioritme vers el sistema cisheteropatriarcal en el que vivim. Al Bioritme l'existència d'aquestes eines ha esdevingut tan necessària com l'existència d'altres elements innerents que el conformen.

En aquesta edició del 2019, seguint en la línia de constituir un espai segur per a totes les persones, des de l'equip organitzador hem continuat creant espais de reflexió, revisió i deconstrucció interna, per tal de corroborar el posicionament del festival i qüestionar-nos actituds apreses còmplices amb la cisheteronormativitat. Pel 2019 també s'uneixen a la programació nous espais d'acollida, apoderament i intercanvi, com l'espai no-mixte i l'espai biocriança, que incorporen la perspectiva de les cures per tal de complementar la consciència del Bioritme. Aquests nous espais posen al centre la cura pròpia i la de les altres, des del suport mutu, que desde la comissió de gènere recolzem i considerem necessàries per tal de cuinar-nos, valorar-nos i estimar-nos.

Tanmateix, la feminització del Bioritme Festival va més enllà de l'organització, el públic i el directe; és una tasca transversal abans, durant i després del festival i davant, darrere, dalt i baix de l'escenari perquè com diu una de les companyes de la producció del festival "A dalt de l'escenari, amb les artistes, passa igual que amb les tècniques, costa veure-hi dones".

Ens reiterem, estem agraïdes. Agraïdes de que tot i ser un camí tan costós sabem quin és el problema, l'enemic, el monstre i seguim buscant les eines per combatre'l i perquè nosaltres

siguem finalment les vençedores. Us estem també agraïdes a totes les que llegireu aquest protocol i les que col·laboreu amb el festival.

Un cop més, també volem agrair a totes les que abans de nosaltres han treballat per a que avui en dia puguem construir espais feministes. Les assemblees feministes, les dones del panorama musical que segueixen en lluita i totes les companyes creadores, somiadores i motivades que mantenen la flama i volen transformar el món.

PER QUÈ EL BIORITME TÉ UN PROTOCOL CONTRA AGRESSIONS MASCLISTES?

A continuació es mostren alguns dels conceptes propis de la teoria feminista que fan més entenedora la necessitat de l'existència del Protocol contra agressions masclistes i alhora ajuden a corroborar situacions que creïn dubte.

Primer de tot és important definir què és el feminisme, atès que es a partir d'aquests que sorgeix per primer cop el Protocol contra agressions masclistes.

El **feminisme** és el moviment social, cultural, polític i econòmic que busca l'empoderament de les dones a través de l'extinció (abolició) del sistema cisheteropatriarcal.

Alhora no podem parlar d'un moviment feminista com un tot homogeni sinó que hem de parlar de Feminismes...

Conjunt heterogeni de moviments polítics, culturals, econòmics, etc. al voltant d'una perspectiva feminista. Parlem de feminismes perquè aquests canvien al llarg del temps i l'espai.

Algunes de les etiquetes dins d'aquest conjunt són: Les sufragistes, feminisme de classe, feminisme radical, afro-feminisme, feminisme islàmic, etc.

Tots els Feminismes tenen en comú el fet d'aportar propostes per eliminar, transformar, reemplaçar el **Sistema Cisheteropatriarcal**, pel fet de ser aquest un sistema opressor.

La societat en la que vivim està estructurada a partir de diversos dualismes com són sexe/gènere - home/dona. Aquests són una construcció social en la que el "sexe biològic" es definit erròniament com una identitat de gènere, a partir del qual s'estructura i organitza la societat. Així doncs, aquest dualisme també serveix per establir les categories i rangs de privilegi que conformen el sistema cisheteropatriarcal.

Aquelles persones amb més privilegi són les que sustenten i perpetuen la norma cisheteropatriarcal, mentre que les que compten amb menys privilegi són subjectes més exposats a les violències que condemnen la no-cisheteronorma.

+	PRIVILEGI	-
Home		Dona
Masculí		Femení
Genitals masculins / Penis		Genitals femenins / Vagina

Així doncs, els homes blancs cisheterosexuals, són els qui ostenten el màxim rang de privilegis i per tant, menys exposició a les violències motivades per qüestions de gènere i d'altres. A la mateixa vegada, són els homes els qui exerceixen aquestes violències amb major probabilitat.

Justament degut a l'alta posició i privilegi, els homes també tenen atorgat poder sobre les dones, que els situen en una posició de superioritat. Això no vol dir que tots els homes exerceixen el poder que els és atorgat, però sí que es poden creure amb el dret d'exercir-lo.

Així doncs, en el sistema cisheteropatriarcal es creen i sustenten relacions de poder basades en desigualtats i opressions associades a col·lectius oprimits, és a dir, amb menor poder i privilegi (trans, persones no heterosexuales i monosexuales, dones). També es defineix les normes de comportament, així com la normalitat i la patologia, i en conseqüència exclou i castiga socialment a les persones que se surten de la norma cisheteropatriarcal.

Altres elements que són necessaris definir són:

Gènere: element constitutiu de les relacions socials basades en les diferències que distingeixen els sexes. És una construcció social que construeix diferències socials entre les persones d'un gènere o altre, de manera que els homes tenen una posició de privilegi social respecte les dones. Aquest s'assigna en néixer segons certes característiques anatòmiques tot i que aquesta assignació no té per què coincidir amb la identitat de gènere, és en aquest punt quan apareixen les persones trans.

Identitat de gènere: gènere amb el qual una persona s'identifica. Es parteix de la idea que aquesta identificació s'ha d'adscriure a un sexe: les femelles s'han d'identificar com a dones i els mascles, com a homes. Tot i això, les persones trans mostren que el gènere atribuït en néixer en funció del sexe no sempre es correspon amb la identitat sentida. A més, les formes

d'identificació no es limiten només al binomi dona o home (com mostren les persones amb gènere fluid o les que no s'identifiquen ni com a dona ni com a home).

Expressió de gènere: comportaments, rols, vestimenta, aficions i gestualitat d'una persona. Degut al dualisme home-dona existeix una clara divisió entre els comportaments associats a la masculinitat i els associats a la feminitat.

ATENCIÓ: no s'ha de confondre expressió de gènere amb identitat de gènere. Aquesta última fa referència al gènere amb què una persona se sent identificada, i no sempre coincideix amb l'expressió de gènere. És a dir, un home pot ser molt femení i això no implica que se senti identificat com a dona, o viceversa.

Cisgènere: persones que s'identifiquen i es reconeixen a si mateixes amb el sexe (masculí - femení) que se'ls va assignar en el moment de néixer. En les persones cisgènere compleixen la norma social de concordança entre identitat de gènere i sexe biològic. Aquesta norma és: Home - Masculí / Dona - Femení

Sexe biològic: fins a la setena setmana de gestació no existeix una diferenciació, ja que totes les persones tenen un tubercle genital semblant. En la majoria dels casos es produeix un desenvolupament de vagina/úter o de penis/testicles, i és a partir d'aquest que socialment es parla de sexe femení, corresponent aquest al desenvolupament vagina/uter, i sexe masculí, corresponent aquest a penis/testicles. Això no obstant, algunes persones desenvolupen característiques d'un i de l'altre sexe biològic alhora, aquestes persones són etiquetades com a intersexuals.

Orientació sexual: té a veure amb el subjecte de desig sexual. En les societats occidentals hi ha catalogades (tot i que no sempre reconegudes) diverses orientacions sexuals: Heterosexualitat, bisexualitat, pansexualitat, homosexualitat.

ATENCIÓ: l'absència de desig sexual s'anomena asexualitat.

LGTBI: col·lectiu que engloba tot un conjunt d'identitats de gènere i orientacions sexuals que s'escapen de la cisheteronormativitat, així doncs, inclou a les lesbianes, els gais, les persones trans, bisexuals i intersexuals.

Estereotips de gènere: conjunt d'idees preconcebudes, que fomenten els prejudicis que s'han anat construint i, es mantenen arrelats en la societat sense una raó fonamentada. El que fan, és determinar quins han de ser els comportaments i les actituds, correctes o

incorrectes, tant de dones com dels homes, atribuint-los uns atributs psíquics i físics que ajuden a conformar una determinada personalitat. Aquestes categories estanques home/dona limiten les respectives possibilitats de desenvolupament i les capacitats personals, culturals, socials, econòmiques, polítiques, esportives, emocionals, etc. establertes de manera unidireccional.

EXEMPLE: les dones es vinculen a debilitat, sensibilitat, intuïció, dependència, etc.
Els homes a força, independència, objectivitat, raó, decisió, etc.

Rols de gènere: tasques i funcions diferenciades en funció del gènere i d'acord als valors socials i en funció d'allò es considera apropiat per a homes i dones. Alguns exemples: utilització de l'espai, formes de vestir, etc. S'assigna a les dones la feina de cures (associada sovint a l'àmbit domèstic) i als homes la feina productiva, de manteniment econòmic, etc (associada sovint a l'àmbit públic). És per això que es limita l'accés de les dones a certs àmbits com la música, els càrrecs directius, etc.

Desigualtats de gènere: resultat de la distribució de rols i poders en la nostra societat, atès que aquesta atorga un valor superior al gènere masculí en vers la resta.

EXEMPLES: feminització del treball de cura, feminització de la pobresa, sostre de vidre en la carrera professional, por i inseguretat al carrer, legitimació de la utilització de la violència, objectivació o cosificació sexual del cos de les dones, etc.

També és important definir i contextualitzar la violència masclista, atès que són l'altre pilar fonamental que fa necessària l'existència d'un protocol contra aquest tipus de violències.

Violències masclistes: on es produeixen i qui les exerceix?

Les violències que es donen en una situació determinada són contingents amb el context social i històric, i estan al servei dels interessos del poder i de la dominació que travessen tota condició social. S'utilitzen freqüentment per controlar, dominar i sotmetre persones i grups socials. Les violències s'exerceixen a través de diferents manifestacions, ja sigui a nivell simbòlic, psicològic o físic, entre d'altres. Mitjançant diferents formes de violència s'ha impedit a moltes persones poder exercir els seus drets, imposant i limitant l'elecció de formes de vida, la llibertat de moviments i la lliure expressió. Moltes persones hem patit o podem patir molts tipus de violències al llarg de la nostra vida: per motius de gènere, de classe, de procedència, d'opció sexual, etc. Apareixen en qualsevol àmbit de la nostra vida i per part de qualsevol persona que es trobi en una situació de poder estructural sobre altra. El poder està allà on la força no és necessària, o les coses poden precisament passar sense cap conflicte visible ni

previsible. I és el que passa amb les agressions que es produeixen en els suposats espais de confiança i on també es produeix la violència sexual de manera normalitzada, privada i invisible.

Des del propi feminisme sorgeix la necessitat de parlar de violències en plural, ja que com s'ha anat veient al llarg dels anys la violència masclista s'expressa de diverses maneres, algunes més explícites que d'altres. Tanmateix, cal identificar a totes les violències per tal de que cap d'elles continuï passant desapercebuda.

Violència de gènere o masclista: qualsevol acte violent o agressió, basat en una situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de dominació de les persones amb una identitat de gènere HOME i que s'exerceix en vers les persones amb identitat de gènere DONA, pel fet de ser-ho.

Violència per orientació sexual (lesbofòbia, bifòbia, homofòbia...): violència o agressió cap a les persones que no s'adeqüen a la norma heterosexual i monosexual.

Violència per diversitat de gènere(transfòbia): acció violenta o agressió dirigida a les persones a qui se'ls va assignar un gènere al néixer que no es correspon amb la seva identitat i que per tant no encaixen a la cisonorma ni als rols i estereotips de gènere.

Consentiment: acord explícit al que s'arriba sense que hi hagi cap imposició, subordinació, control, pressió o factors externs que influeixin en la decisió i on tots els components de l'acord estan en plenes condicions i capacitats de decidir.

Abús sexual: manipular a una persona que està en posició d'inferioritat (amb menys poder i privilegi) per aconseguir el seu consentiment. Utilitzant tàctiques de pressió verbal, intimidació, mentides, disputes i violència de manera continuada fins al contacte sexual no desitjat per l'altra persona.

Què és una agressió masclista?

És una agressió física (o no), exercida sobre una persona per motius de gènere, orientació sexual, aspecte físic en relació als estàndards estètics. Així, exemples d'aquestes conductes inclouen (tot i que no només):

- Comentaris ofensius i/o degradants, abusos verbals o qualsevol altre comportament hostil com insults, burles, comentaris despectius sobre la persona, floretes (“piropos”) indesitjades... que tenen per objectiu ridiculitzar a una persona o grup.
- Formes no benvingudes de contacte físic, tocaments no desitjats que incomodin, violentin o no agradin a la persona o grup que els pateix.
- Manca de voluntat per participar en un lloc que hi hagi companys amb els que no es vol estar.
- Exhibició de símbols sexistes ofensius

Qui l'exerceix?

Aquestes conductes actuen com a tractaments diferencials d'una persona a causa de la seva pertinença o adscripció de gènere. Així, la persona assetjadora pot ser un company o qualsevol persona que es trobi en el context (domèstic, laboral, públic, privat, conegut, desconegut, etc.), atès que totes les persones podem traspasar els límits d'altres persones i no admetre-ho. El patriarcat és un sistema de poder on la socialització masculina té el privilegi, així doncs, la majoria d'agressions es produeixen sobre les dones i altres identitats de gènere no hegemòniques.

On es poden produir?

Les agressions sexistes són formes d'opressió patriarcal que apareixen constantment en la nostra quotidianitat i en els nostres espais i s'emparen en els múltiples paraigües que tenen a veure amb les inèrcies socials com el “bon-rotllisme”, el context festiu, les drogues i la idea que el que passa en aquests contextos forma part de la vida privada de cadascú. Aquest còctel d'elements funciona com a legitimador de les conductes de les persones agressores i, per tant, no legitima els possibles sentiments de malestar, protesta o resposta de la persona agredida i permet que aquestes formes de violència quedin silenciades, minimitzades i es continuïn perpetuant. Des d'una perspectiva antipatriarcal, aquest tipus d'accions no són anècdotes aïllades sinó que responen i formen part d'una violència estructural.

PER QUÈ NECESSITEM ESPAIS D'OCI FEMINISTES?

Integrar la perspectiva de gènere en el món cultural i musical es fa necessari per encaminar-nos cap a la construcció d'espais d'oci feministes. Així doncs, la perspectiva de gènere ha d'estar present en tots els àmbits: organització, projecte, programació, públic assistent, etc.

El panorama cultural i musical està clarament marcat per una sobrerepresentació masculina a l'escena, i en conseqüència una infrarepresentació femenina. Aquesta tendència ha provocat que l'oferta cultural i musical estigui molt enfocada a un públic amb unes característiques concretes: joves, de cultura occidentalitzada, amb cossos i funcionalitats normativitzades. Així doncs, sovint no contempla les diversitats culturals, socials, funcionals i de gènere.

La infrarepresentació de les dones, lesbianes i trans en el panorama musical i cultural no està directament relacionada amb una inexistent oferta cultural protagonitzada per aquests col·lectius, ni amb una manca de qualitat de propostes (prova d'això són iniciatives com: la Fusa Activa o Mujeres y Musica), sinó que està estretament relacionada amb la manca de voluntat i la poca visibilització que se'n fa al panorama musical i mediàtic. És per això que es torna imprescindible utilitzar aquests espais per a fer-ne ressò i per donar suport a propostes culturals i musicals fetes des de projectes liderats i formats per dones, lesbianes i trans. Cal doncs, revisar previament la programació musical amb ull crític per tal d'evitar els continguts masculistes o que reproduïxin estereotips de gènere.

També cal atendre la distribució de rols en l'organització del festival, la tendència en aquesta és que es perpetuïn els rols de gènere existent al conjunt de la societat patriarcal. D'aquesta manera els homes continuen desenvolupant tasques que impliquen més visibilitat, més responsabilitat, més poder, més força física, entre d'altres; mentre que les dones assumeixen tasques més enfocades al manteniment del benestar i la cura, com per exemple: decoració de l'espai, hospitalitat, alimentació, secretaria, gestió del personal, etc. Integrant la perspectiva de gènere en aquest àmbit eliminem aquesta tendència i repensem l'organització de manera més equitativa i no estereotipada.

Cal també, que la perspectiva de gènere impliqui al públic assistent. Davant d'un projecte en el que es té en compte que tant la programació com la pròpia organització estiguin compromeses amb el trencament de l'estatus quo patriarcal existent en la cultura i la música, és també necessari i imprescindible conscienciar al públic assistent de les implicacions que té crear i gaudir d'un espai feminista. L'objectiu central del festival és esdevenir un espai on

totes les persones puguin gaudir de la festa, tanmateix algunes de les relacions que es produeixen en aquest context parteixen dels privilegis patriarcals i inclús se n'abusa d'aquests. Així doncs, per tal de que l'espai sigui el més feminista possible, és a dir el més segur, respectuós i equitatiu possible, cal remarcar consignes com el consentiment i la no vulneració de la llibertat, així com també la creació de Protocols en contra de les agressions masclistes i espais de seguretat per a l'assessorament i gestió d'agressions en els punts liles.

ON PUC TROBAR EL PUNT LILA?

Totalment imprescindible per a la feminització del Bioritme és la creació d'un espai de referència. Dins el Bioritme aquest espai s'anomena Punt Lila.

Durant el festival, hi ha dos Punts Liles:

	Punt Lila de dia	Punt Lila de nit
Quan?	6h a 18h	18h a 6h
On?	Al cantó de Biomarket	Escenari Bioritme

En cas de que no us podeu dirigir al Punt Lila podeu buscar les voluntàries del festival que estaran donant voltes per tot el recinte i atenent en cas de que alguna persona ho necessti.

IMPORTANT: les voluntàries de la comissió de gènere orten una armilla lila amb reflectants.

També podeu contactar amb la comissió de gènere del festival trucant al: **640 62 65 20**

QUÈ PUC TROBAR AL PUNT LILA?

Al Punt Lila s'hi desenvolupen tres accions:

Descans	Denúncia	Informació
El Punt Lila pretén garantir total seguretat en el cas de que aquesta no s'hagi assolit en l'espai físic del festival. Així doncs, compta amb un espai d'accés restringit on només hi poden accedir aquelles persones que es	El Punt Lila també és un espai de denúncia d'agressions masclistes, tant si les hem patit en primera persona o perquè en siguem testimonis. Al Punt Lila l'acollida d'aquests casos està dirigida a totes les persones, és totalment anònima i serà	El Punt Lila també és un espai d'atenció a les persones en d'altres aspectes co-relacionats com: les relacions, les violències, la sexualitat, etc. Així doncs, també es proporcionen recursos i assessorament al públic general interessat i al marge de qualsevol cas d'agressió

<p>trobin en situació vulnerable i ho necessitin. És un espai privat, és a dir, ocult per a la resta de persones.</p>	<p>atesa de la manera que la persona denunciant desitgi, ja sigui desde una mera transmissió d'informació fins en l'acompanyament de la gestió del cas.</p>	
---	---	--

COM TREBALLA EL BIORITME DE LA MÀ DEL FEMINISME?

El protocol és una eina imprescindible per a la feminització del festival. Aquest proporciona les premisses i eines necessàries per a la prevenció i abordatge d'agressions que es puguin produir durant el festival. La implementació del protocol es dona en tots els espais que ocupa el festival, així doncs, el seu objectiu és abordar qualsevol tipus d'agressió masclista que es produeixi dins el recinte. Parlar de l'abordatge de qualsevol tipus d'agressió vol dir que s'atendrà a totes les persones que es trobin en el festival, és a dir, s'assitirà al públic, als i les artistes, a les persones de l'organització i a d'altres participants del festival.

Pel que fa a la implementació del protocol enfocada al personal de l'organització (staff, servei mèdic, servei de seguretat, col·laboradors, etc.) es proporciona la informació necessària a les persones per tal de fer-les participar i comprometre's amb la implementació d'aquest.

La manera de fer-ho és mitjançant xerrades informatives i càpsules de formació en les que es treballin aspectes relacionats amb l'aplicació del protocol i d'altres que facilitin la feminització de l'espai.

Per al Bioritme Festival 2019...

L'equip de l'organització del festival han realitzat 6 hores de formació amb la comissió de gènere

Les voluntàries del festival rebran per part de la comissió una xerrada d'1 hora

Les voluntàries de la comissió de gènere han rebut una preparació de 2 hores

Pel que fa a la implementació del protocol enfocada als i les artistes que actuin al festival aquesta està enfocada en forma de xerrada informativa durant l'acollida de les artistes al festival. Així doncs, durant l'acollida i benvinguda no només es tenen en compte aspectes tècnics i d'hospitalitat sinó que també es treballen aspectes com la responsabilitat a dalt i a baix dels escenaris, en aquest sentit dins del protocol contra agressions del festival s'ha dissenyat un annex específic per a artistes on es detallen les premisses bàsiques que cal que es tinguin en compte per a la seva participació en el Bioritme Festival 2019.

Finalment, pel que fa a la implementació del protocol de cara a les persones assistents, les tasques principals dirigides a aquestes són la sensibilització i la prevenció.

La sensibilització així com també la prevenció són tasques que es desenvolupen directament des de la comissió de gènere del festival i són de caràcter divulgatiu i informatiu per tal de fer arribar a tot el públic assistent els recursos necessaris per a la gestió d'agressions masclistes.

PROTOCOL CONTRA AGRESSIONS MASCLISTES

No tothom entén les agressions de la mateixa manera, però cal tenir clar que en el moment en què una persona es senti agredida i vulgui donar-hi resposta caldrà actuar col·lectivament, i sense entrar en judicis ni qüestionaments sobre la seva decisió. Així doncs, les premisses d'actuació més bàsiques:

- **Res justifica una agressió.** Ni les drogues, ni el vestuari, ni l'alcohol.
- **Una agressió és quan alguna es sent agredida:** cadascú té els seus límits i no és legítim qüestionar els límits de les altres.
- **Una agressió és un abús de poder d'una persona sobre una altra:** no és un malentés, ni un conflicte.
- **Les persones agredides no són “víctimes passives”,** més aviat són supervivents del sistema patriarcal.
- **Hem d'actuar sempre amb el consentiment de la persona agredida,** respectar la seva decisió personal i política. L'objectiu principal és el empoderament de la persona agredida i per tant, aquest protocol neix com un mecanisme de protecció transversal de l'espai, però sense menystenir mai la decisió de la persona que pateix l'agressió.

EINES PER L'ACOMPANYAMENT A L'AGREDIDA

En l'acollida de la persona agredida cal:

- Crear un ambient de suport on la persona no se senti jutjada, facilitant un espai tranquil i relaxat on pugui expressar emocions i sentiments.
- Realitzar una escolta activa i empàtica.
- Realitzar contenció, si és necessari.
- Evitar reforçar l'estigmatització o els sentiments de culpabilitat que pugui sentir.
- No adoptar una actitud sobreprotectora i/o paternalista, evitant donar consells sobre la manera concreta d'actuar.
- Respectar les seves decisions.

- Acollir i avaluar les demandes explícites i implícites que presenta la persona per fer possible una derivació al recurs més adequat, en cas de que sigui necessari.
- En cas de derivació a altres serveis, realitzar-ho amb el seu consentiment, concretant i facilitant l'accés més oportú en cada cas.
- L'autodefensa feminista, en aquests casos (i en qualsevol), és totalment legítima.
- Si la persona agredida no vol cap resposta, suport o actuació s'ha de respectar.
- És essencial evitar els rumors; el nom de l'agredida i l'agressor seran confidencials

Recomanacions per a l'escolta:

- No intentar dominar la situació.
- Esperar a escoltar tot el que la persona agredida ha de dir.
- No manipular o pressionar la persona agredida i respectar els seus temps.
- Escoltar sense pensar què dir a continuació.
- No treure la capacitat de decisió de la persona, ni usurpar el seu lloc.
- Deixar de banda els propis punts de vista per poder "sintonitzar".
- No introduir assumptes o exemples propis.
- No ignorar ni negar els sentiments genuïns de l'agredida.
- Poder estimular-la perquè pugui seguir parlant.

PROCÉS D'ACOMPANYAMENT A LA PERSONA AGREDIDA EN EL PUNT LILA

- Cal tenir en compte les eines que s'han definit prèviament.
- Oferir anar a l'espai de descans, cal acompanyar-la fins allà i quedar-se el temps que necessiti.
- Preguntar-li què necessita sense pressionar-la, cal donar-li temps.

- Si la persona assetjada s'ha defensat o ha respost a l'actitud de la persona agressora amb una empenta, bufetada, insult, etcètera, en cap cas s'equipararan les conductes amb la persona agressora i simplement se li recordarà que les persones de la comissió de gènere són allà per acompanyar-la en les decisions i accions que vulgui emprendre.
- Si es tracta de nivell 2 o 3 caldrà avisar a la coordinadora.

→ **Si l'agredida demana suport i l'agressor NO està present:**

- La intervenció al voltant de la persona agredida serà la ja descrita.
- Recorda que durant l'atenció, la prioritat és atendre a l'agredida i no la persecució del delictes.
- Depenent del nivell i de la voluntat de l'agredida, si es troba bé, vol i sap, demana-li que et descrigui a la persona agressora amb el màxim de detalls possibles i escriu-ho a la fitxa de registre per tal de poder fer el seguiment d'altres agressions que hagi comés.
- Si sap on es troba la persona agressora, pregunta-li si vol que actuem. En aquest punt, és necessària la intervenció de la coordinadora, a la qual caldrà avisar abans d'actuar.
- Si no es troba a la persona i es torna a trobar amb ella en una altra situació, (l'agredida o algú del seu entorn) digues-li que pot trucar al telèfon i la comissió de gènere l'acompanyarà en desenvolupar l'acció corresponent, acord als nivells d'agressió establerts.

→ **Si són les amigues les que demanen suport:**

- Pregunta a les amigues, què ha passat per saber de quin nivell d'agressió es tracta i aplicar el protocol corresponent.
- Mira de contactar amb l'agredida. Un cop amb ella, corrobora la informació i seguir el protocol establert.

ACTUACIÓ DE LA PARELLA ITINERANT

L'agredida demana suport:

- En cas d'estar present la persona agressora, una de les membres de la parella anirà amb l'agredida al punt lila/espai de descans on se seguirà amb l'acompanyament. L'altra voluntària s'encarregarà d'activar les mesures corresponents segons els nivells. Si es necessita suport, avisarà a la coordinadora.
- Prioritza la seguretat de les voluntàries i de la persona agredida per sobre de retenir a la persona agressora o als seus amics i/o amigues.

IMPORTANT per les voluntàries: per sobre de tot, cal prioritzar l'acompanyament a la persona agredida. Si la situació et sobrepassa demana suport o marxa d'allà.

L'agredida no demana suport però la parella itinerant veu una situació dubtosa o una agressió:

- Acosteu-vos a la situació i pregunteu a la persona que suposeu que està sent agredida si està bé o si pel contrari està incòmoda per l'actitud d'una altra persona / agressor.
- **Si l'agredida diu que està tot bé, segons gravetat de situació:**
1. Valoreu la situació, recordeu-li que estareu a prop per si necessita alguna cosa.
  2. Observeu la situació per si es descontrola.
  3. Si la situació és molt greu (nivell 3), caldrà prendre mesures. Avisa a la coordinadora per activar el procés corresponent.

- **Si l'agredida diu que no està bé:** considerem que està demanant suport per tant l'actuació serà la mateixa que en els casos que l'agredida si demana suport.

ATENCIÓ EN CASOS D'ALT RISC I VULNERABILITAT

→ En cas d'agressió sexual, violació o abús sexual greu:

- Demana-li si vol sol·licitar l'assistència dels serveis mèdics d'urgència o bé dels Mossos d'Esquadra (en aquest últim cas no implica la denúncia, sinó només una atenció específica).
- En cas que requereixi assistència sanitària urgent, contactar previamente amb la coordinadora per acudir a l'ambulància del festival.
- Si no vol els serveis d'urgència ni els Mossos, dir-li que se li poden proporcionar altres recursos que no siguin d'atenció immediata.
- Transmetre en tot moment que la prioritat és el respecte als seus temps i les seves necessitats.
- Si la voluntària troba que l'agredit o agredida no està en condicions que se l'inform, valorar amb la coordinadora si se li pot oferir un acompanyament optim o si cal contactar amb els serveis mèdics del festival.
- Proporcionar-li assessorament jurídic si és necessari i/o el sollicita.

En cas que l'agredida es trobi en situació de vulnerabilitat química:

En aquests casos cal tenir en compte que la persona no es troba en condicions d'atorgar un consentiment vàlid; per això es tracta del cas més delicat en relació amb la detecció.

- Si algú s'apropa amb intencions sexuals, a una persona que has detectat que ha consumit massa alcohol o drogues, i insisteix a establir contacte amb ella:
  1. Acosta't a la persona afectada.

2. Si no té una falta molt greu de consciència, diga-li que pots ajudar-la en el que necessiti.
  3. Si té una falta greu de consciència, assegura't que no està sola, busca als seus amics o amigues i informa'ls de que la persona pot anar a l'espai de descans o al servei mèdic.
- Si veus una persona que es troba a soles i penses que ha consumit massa alcohol o drogues, encara que no estigui en situació de risc, busca els seus amics i amigues i assegura't que no es queda sola ni marxa tota sola del lloc. Si es dona o trans, comenta-li també que pot anar a l'espai de descans del punt lila.

INTERVENCIÓ AMB LA PERSONA AGRESSORA

Els procediments detallats a continuació es podran portar a terme sempre i quan previament s'hagin consensuat amb la persona agredida.

→ **NIVELL 1:** *Avís segons grau de violència i vulnerabilitat química*

Avís: Comunica-li a l'agressor que la seva conducta és una agressió sexista i que la persona agredida se sent incòmode i violentada. Fes-li saber que si no atura aquesta actitud serà expulsada del festival. Demana-li que s'allunyi de la persona agredida.

→ **NIVELL 2:** *Segons grau de violència i vulnerabilitat química*

En aquest nivell d'agressió, les mesures a prendre dependran molt de l'agredida i de la percepció de la situació que tingui la voluntària, segons el grau de violència i vulnerabilitat química. Les possibilitats seràn:

Avís: Comunica-li a l'agressor que la seva conducta és una agressió sexista i que la persona agredida se sent incòmode i violentada. Fes-li saber que si no atura aquesta actitud serà expulsada del festival. Demana-li que s'allunyi de la persona agredida.

Expulsió: Expulsió directa si la persona agressora no atura l'assetjament o no té una actitud conciliadora i col·laboradora amb les demandes que se li fan.

En els casos on la persona es troba en situació de vulnerabilitat química, cal tenir en compte que no es troba en condicions d'atorgar un consentiment vàlid; per això es tracta del cas més delicat en relació amb la detecció i per tant, de la intervenció.

Si la situació és molt violenta o les voluntàries necessiten suport, caldrà la intervenció de la coordinadora, qui s'encarregarà d'avisar a seguretat i a la direcció del festival.

→ **NIVELL 3:** *Expulsió directa*

En aquesta situació, avisa a la coordinadora pel walki, ella serà l'encarregada de demanar suport a seguretat i a la direcció del festival per gestionar l'expulsió.

En cas d'agressió sexual, violació o abús sexual greu:

- L'agressor podrà ser detingut per qualsevol assistent o membre de l'equip del festival sempre que se'l trobi in fraganti o a punt de cometre l'agressió, l'abús sexual o la violació.
- Serà la coordinadora junt amb la direcció del festival i el servei de seguretat les qui gestionaran l'expulsió.
- Si no es troba l'agressor in fraganti o a punt de cometre el delictes, però la persona agredida pot facilitar una descripció seva molt clara, caldrà apuntar-ho a la fitxa per poder fer el seguiment.

ACTUACIÓ DE L'EQUIP DE BARRES

A les barres no hi haurà membres de la comissió de gènere però, hi haurà una persona referencial coordinada amb la comissió. Que en cas de que s'acostés, a les barres, una persona a denunciar una agressió, s'encarregarà d'acompanyar-la al punt lila, on s'iniciarà la intervenció.

Tant les referents com la resta de persones que estiguin a les barres han d'estar atentes a qualsevol situació d'agressió, és a dir, s'han d'atendre tant les situacions que siguin reportades com les situacions que s'observin o es presenciïn. Les persones que acudeixin a la barra per reportar haver vist o haver sofert una agressió poden ser ateses per qualsevol cambrer/a però en el moment d'haver recollit la informació han de ser derivades immediatament a la persona referent per tal de que pugui portar a terme l'acció requerida. La persona referent és l'encarregada de rebre tota la informació per part de la persona que reporta l'agressió i acompanyar aquesta fins al Punt Lila. Per fer un bon acompanyament, cal tenir en compte les eines que expliquem a continuació:

Si l'agredida demana suport però l'agressor NO està present:

- Derivar a la persona agredida al Punt lila per gestionar la situació si és possible i ho vol, acompanyar-la.
- Si l'agredida no es troba en condicions d'anar fins al Punt Lila contactar amb la comissió de gènere per Walkitalki per informar de la situació

Si l'agredida demana suport i l'agressor SI està present:

- Acompanyar immediatament a la persona al Punt Lila
- Procurar que la persona agressora mantingui una actitud i distància respectuosa i no invasiva amb la persona agredida
- Si l'agressor manté una actitud irrespectuosa i/o una distància invasiva amb l'agredida: contactar amb la comissió de gènere per Walkitalki, inclús abans de que la persona agredida hagi arribat al Punt Lila.

Si són les amigues les que demanen suport:

- Mira de contactar amb l'agredida
- Si no es pot trobar a l'agredida, deriva a les amigues directament al Punt Lila
- Si es pot trobar a l'agredida, derivar-la al Punt Lila i demanar a les amigues que l'acompanyin

- Si es pot trobar a l'agredida però no es troba en condicions d'anar fins al Punt Lila contactar amb la comissió de gènere per Walkitalki per informar de la situació.

Si és qualsevol persona la que ha presenciada l'agressió:

- Deriva directament a la persona informant al Punt Lila

En cas d'agressió sexual, violació o abús sexual greu:

- Reduir al mínim l'estada de l'agredida a la barra i acompanyar-la al Punt Lila.
- Contacta amb la comissió per Walkitalkie mentre s'està acompanyant a l'agredida al Punt Lila.
- Si l'agredida no es troba en condicions d'anar fins al Punt Lila contactar amb la comissió de gènere per Walkitalki per informar de la situació .

Passos a seguir amb la persona agressora, en qualsevol dels casos:

- Contactar amb la comissió de gènere per Walkitalki i informar de la presència de l'agressor (pot ser que aquest ja hagi tingut actitud sexista abans)

Segons el que s'acordi amb la comissió de gènere:

- Acompanyar a l'agressor a Punt Lila
- Retenir a l'agressor a la barra (contacta amb servei de seguretat)

ALTRES ASPECTES A TENIR EN COMPTE

Al voltant de la gestió d'una agressió masculina, a més de seguir els passos marcats pel protocol, no cal oblidar el següent:

Actitud de rebuig a l'agressor

Cal evitar mostres de complicitat amb l'agressor, encara que sigui per reduir la tensió. És important mostrar un rebuig clar envers la seva actitud i involucrar l'entorn de l'agressor en aquest mateix rebuig.

No-centralització en el procediment penal

Cal tenir en compte que els processos penals que es deriven d'una denúncia d'agressió sexual són complexos, durs per a la persona agredida i molt sovint no acaben de la manera desitjada per la mateixa. Això pot generar frustració en la persona agredida i, per aquest motiu, cal informar i tenir en compte que existeixen altres vies de tractament de la situació i donar importància al procés de recuperació de la persona agredida.

Consentiment informat

Cal demanar consentiment per a dur a terme l'actuació. Per això, se li preguntarà a la persona agredida, abans de començar el protocol, si dóna el consentiment per participar en l'atenció i seguiment de l'agressió que ha denunciat.

Recollida de dades

Cal recopilar totes les agressions que hi ha hagut durant el festival, per això en cada intervenció es imprescindible escriure la fitxa d'agressió.

Comunicació i visibilització de l'agressió

En aquells casos que la persona agredida hagi donat el seu consentiment, quan el procés de gestió de l'agressió s'hagi resolt, caldrà avisar a la coordinadora per fer sonar la falca de denuncia d'agressió entre concert i concert.

Uns dies després del festival, per tal de complir amb el compromís vers la visibilització de la violència masclista, es faran públiques les dades quantitatives referents als casos gestionats des del Punt Lila, mantenint l'anonimat i respectant la privacitat de les persones implicades.

ACTUACIÓ PER PART DE TOTA LES PERSONES QUE PARTICIPEN DE L'ORGANITZACIÓ DEL FESTIVAL

Com hem anat dient anteriorment, aquest protocol servirà tant per persones que venen a gaudir del festival, com voluntaris i voluntàries*. En totes situacions, el millor és que ho gestionin i facin l'actuació o l'acompanyament pertinent, les voluntàries de gènere.

Tanmateix, si una persona necessita atenció per part de la comissió de gènere i s'acosta a qualsevol voluntari/ voluntària del festival, cal tenir en compte:

- Si us trobeu lluny del Punt Lila, però hi ha alguna voluntària i/o coordinadora per a què es faci càrrec de la situació o acompanyar a la persona, derivem aquesta immediatament.
- En tot moment cal que tenir en compte les eines d'acompanyament per tal de fer sentir còmoda la persona fins que les voluntàries de gènere acudeixin.
- Si com a home acudeix a tu una persona agredida, pregunta-li si se sent còmoda i si és que no, mira de buscar una companya dona per a fer l'acompanyament fins al Punt Lila.

*Recorda que, com a participant de l'organització del festival, si t'estàs sentint agredida per qualsevol persona, sigui usuària o també membre de l'organització, s'activarà el mateix protocol. Si estàs a la barra, demana suport a la persona responsable del protocol i sinó, acosta't al Punt Lila o busca complicitats amb les companyes de la comissió de gènere per explicar el teu cas.

MARC LEGAL I JURÍDIC

L'Organització Mundial de la Salut ha definit la violència sexual com "tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant coacció per una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball" (OMS, 2011).

Pel que fa als actes concrets que són considerats violències sexuals, la mateixa organització estableix que van de "l'assetjament verbal a la penetració forçada i una varietat de tipus de coacció, des de la pressió social i la intimidació per força física " (OMS, 2013).

Així mateix, la Llei catalana 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, estableix que la definició de violència sexual i abusos sexuals comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

En el marc legal espanyol, les violències sexuals es troben principalment tipificades al Codi penal, així com en les legislacions en matèria d'igualtat i les lleis de regulació de les relacions laborals.

A continuació exposem només les tipificades en el Codi penal perquè és on queden descrites les agressions sexuals en el marc de les relacions afectives o en el marc social o comunitari.

Respecte a les conductes tipificades penalment, trobem com a conductes que atempten contra la llibertat i la indemnitat sexual les següents:

- L'agressió sexual es defineix a l'article 178 com aquells actes que atempten contra la llibertat sexual utilitzant violència o intimidació.
- La violació (article 179 del Codi penal), com una agressió sexual gravada que consisteix en l'accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes per alguna de les dues primeres vies.
- L'abús sexual (articles 181 i 182 del Codi penal) són comportaments en contra de la integritat sexual realitzats sense l'ús de la força o la intimidació i sense el consentiment de la víctima. També són considerats abusos sexuals no consentits els

actes de naturalesa sexual executats en majors de 13 anys i menors de 16 mitjançant engany, en persones que estan privades de sentit, abusant del seu trastorn mental, o aquells que es cometen anul·lant la voluntat de la víctima mitjançant l'ús de fàrmacs, drogues o substàncies anàlogues.

Com a conductes que atempten contra la dignitat de les persones, trobem tipificats els comportaments següents:

- L'assetjament sexual (article 184 del Codi penal) estableix com a tal aquells actes de contingut sexual dirigits a danyar la integritat i dignitat de la víctima, en el context d'una relació laboral, educativa o mercantil.

